

УДК 333.316.03

ДІЯЛЬНІСТЬ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ НА ІНВЕСТИЦІЙНОМУ РИНКУ УКРАЇНИ

Студ. І.І. Сандул, гр. БФск-1-16
Науковий керівник доц.Ю.О. Русіна
Київський національний університет технологій та дизайну

Постановка проблеми. Страхові компанії мають значні грошові резерви тимчасово вільних коштів, які можна ефективно використати, шляхом їх розміщення на фінансовому ринку. Саме тому ці компанії виступають як активні інвестори.

Мета статті полягає у визначенні ролі та значення інвестиційної діяльності страхових компаній в інвестиційному процесі з огляду на їх значний інвестиційний потенціал.

Результати досліджень. На сьогодні страхова діяльність нерозривно пов'язана з інвестиційною. Операційна діяльність страховика часто буває збитковою. Доходи від інвестиційної діяльності допомагають компенсувати ці збитки і забезпечити ефективне функціонування страхової компанії.

Страхова інвестиційна діяльність — діяльність страхових компаній, яка передбачає вкладення їх власних і залучених коштів зараз і отримання доходу в майбутньому. Така діяльність підпадає під дію Закону України "Про інвестиційну діяльність", а також вимогам Закону "Про страхування" та іншим нормативним актам, які регулюють правила розміщення страхових резервів.

Джерелом інвестиційної діяльності страхової компанії виступають тимчасово вільні залучені нею кошти, які називаються страховими резервами.

Страхова діяльність зосереджена на таких основних напрямках: страхування життя і майна; страхування накопичувальної частини пенсій, страхування всіх інших ризиків. Перше і другий напрямки дає їм «довгі гроші», які використовуються в інвестиційній діяльності. Страхування інших ризиків приносить страховим компаніям «короткі гроші», які придатні лише для короткострокових інвестицій, що володіють підвищеними ризиками.

Ще одне джерело інвестицій у страхових компаніях – це нерозподілений прибуток. Це джерело інвестицій у великих компаніях становить значну частину інвестицій. Далі до джерел інвестування відносять статутний, резервний та додатковий капітал страхових компаній. Вони практично не беруть участь у формуванні інвестицій, також як і засоби інших організацій.

Обсяги сформованих ресурсів, можливість тимчасового розпорядження ними та наявність власних коштів створюють передумови для ефективного використання цих ресурсів на благо компанії та економіки країни в цілому, шляхом інвестування в різноманітні інвестиційні інструменти.

Тому можна стверджувати, що фінансові ресурси страхової компанії є суттєвим джерелом інвестицій в економіку країни, а сама страхова компанія виступає потужним інституційним інвестором.

За даними 2016 р. загальна кількість страхових компаній в Україні становила 361 од., скоротившись за період дослідження на 20,8%. Найбільшу питому вагу мають цінні папери, частка яких складає 42% всіх активів, банківських вкладів 35% від загальних активів, 6% здійснюють вкладення в нерухоме майно та 7% – у грошові кошти на поточних рахунках. Права вимоги до перестраховиків складають 10% згаданих активів. Найменший відсоток належить банківським металам, інвестиціям в економіку України та кредити страхувальникам.

Вплив страхових компаній на активізацію інвестиційних процесів має двоякий прояв: опосередкований та безпосередній. Опосередкований прояв пов'язаний зі стимулюванням інвестиційної діяльності страхувальника шляхом страхування його інтересів і зменшення втрат у разі непередбачуваних негативних подій, а безпосередній вплив проявляється у активному використанні власного інвестиційного потенціалу з метою отримання інвестиційного доходу.

Дискусійним лишається питання рівнозначності страхової та інвестиційної діяльності у страховому бізнесі. Погляди науковців з цього питання неоднозначні, однак усі поділяють думку, що ці види діяльності є тісно взаємозв'язаними. Зміни, що відбулися на фінансовому ринку, призвели до піднесення важливості інвестиційної діяльності і заперечення її другорядного значення.

Найбільше значення як інвесторів серед страхових компаній мають компанії зі страхування життя, а не компанії страхування ризиків. Виплати страхувальникам за такими контрактами віддалені в часі і підлягають досить точному прогнозуванню, що дозволяє узгодити строки виплат зі строками інвестування.

Відповідальним завданням страхової компанії у розміщенні вільних коштів є обрання правильної стратегії формування та управління інвестиційним портфелем.

Об'єктами інвестування у страхових компаній є цінні папери, які мають прийнятну дохідність, невеликі ризики і хорошу ліквідність. Цінні папери інших держав та іноземних великих компаній завжди присутні в переліку об'єктів інвестицій, однак, законодавчо дозволено вкладати в іноземні активи не більше двадцяти відсотків коштів, що інвестуються. Тому до формування портфеля страхові організації підходять з особливою ретельністю і здійснюють регулярний моніторинг їх на фондовому ринку.

Об'єкти реальних інвестицій менше цікавлять страхові компанії, в основному через низьку ліквідність і високі ризики.

Незважаючи на переваги інвестування в банківські вклади, останніми роками виникла тенденція до зменшення їх питомої ваги в структурі інвестиційних портфелів страхових компаній унаслідок падіння відсоткових ставок та постійних кризових явищ у банківській системі. Також приблизно до 40% активів страхових компаній зосереджено у цінних паперах (акціях, облігаціях, іпотечних сертифікатах та цінних паперах, що емітуються державою).

Висновки. Зростання інвестиційного потенціалу страхових компаній пов'язане з розвитком страхового бізнесу в цілому. З огляду на світові показники участі страхових компаній в інвестиційному процесі вітчизняний страховий ринок має значно посилити свої позиції. Можливості такого потужного інвестиційного інвестора, щодо акумулювання коштів населення та підприємницьких структур і їх розміщення, використовують не повною мірою.

Остання фінансова криза внесла корективи в інвестиційну політику страхових компаній в бік посилення консервативної стратегії в частині спрямування ще більшої частини коштів страхових резервів у більш ліквідні і надійні активи, а саме, банківські вклади і державні облігації, зі значним скороченням інвестицій в акції.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України: «Про інвестиційну діяльність» № 5610 – XII : від 18. 09.1991р. (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1560-12/>.
2. Закон України: «Про страхування» № 2745 від 04.10.2001 р. (з наступними змінами і доповненнями) // Голос України. – 2001. – 7 листопада. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://insins.net/law/25-zakonukrayini-pro-strahuvannya.html>.
3. Загородній А.Г. Інвестиційний словник / А.Г. Загородній, Г.Л.Вознюк, Г.О. Партин. – Львів: «Бескид Біт». – 2005. – 512 с.
4. Залетов О. Державне регулювання інвестиційної діяльності страхових компаній в Україні / О. Залетов // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2016. – № 3. – С. 25- 32.
5. Карпінський Б.А. Інвестиційний клімат України / Б.А.Карпінський // Фінанси України. – 2001. – № 7. – С. 139-149.